

STANOWISKO W SPRAWIE SYTUACJI NA KRAJOWYM RYNKU ENERGETYKI ODNAWIALNEJ.

Tło

Rok 2010 powinien być okresem przełomowym dla organizacji rynku OZE w Polsce, ze względu na:

- ✓ Wejście w życie Dyrektywy 2009/28/WE;
- ✓ Obowiązek przyjęcia Krajowego Planu Działań, jako dokumentu podsumowującego dotychczasowy rozwój rynku, wskazującego dalsze kierunki jego rozwoju oraz określającego narzędzia wykonawcze dla osiągnięcia celów Dyrektywy;
- ✓ Zapowiedź przygotowania przez Rząd ustawy o wsparciu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, jako narzędzia wykonawczego względem Dyrektywy i KPD;
- ✓ Przyjęcie Polityki Energetycznej Polski do roku 2030, określającej scenariusz rozwoju rynku OZE oraz zadania wykonawcze;
- ✓ Przyjęcie niezwykle ambitnego rządowego programu rozwoju biogazowni rolniczych.

Diagnoza

- ✓ Prace nad KPD trwały wyjątkowo długo, a ich efekt nie jest zadowalający dla branży OZE, ze względu na:
 - Brak wniosków z dokonanej diagnozy rozwoju rynku OZE w latach 2005-2010;
 - Brak rzetelnej diagnozy działania obecnego systemu wsparcia, który nie doprowadził do znaczącego przyrostu nowej mocy w energetyce odnawialnej, co było jego podstawowym założeniem, a znaczące środki generowane przez system trafiają do zdekapitalizowanych zakładów energetycznych lub toną w NFOŚiGW, nie są przeznaczane na nowe inwestycje, nie powodują rozwoju bazy produkcyjnej biomasy energetycznej, nie wspierają rozwoju sieci, nie przyczyniają się do rozwoju rynku urządzeń i usług;
 - Brak wskazania narzędzi realizacji scenariuszy rozwoju rynku określonych w KPD;
 - Mało wiarygodne scenariusze rozwoju rynku biomasowego i biogazowego, niedoszacowany potencjał energetyki wiatrowej;
- ✓ Prace nad ustawą o OZE przebiegają w sposób nieakceptowalny dla przedstawicieli branży:
 - Nie wykonano rzetelnej analizy efektywności obecnego systemu wsparcia OZE, której wyniki powinny zostać poddane szerokiej dyskusji i stać się podstawą do wypracowania założeń nowego systemu;
 - Nie wykonano rzetelnych prognoz efektywności poszczególnych technologii w perspektywie do roku 2020, które powinny być podstawą do określenia metod i wysokości wsparcia ich wykorzystania;
 - Nie określono podstawowych założeń rozwiązań ustawowych i nie poddano ich konsultacjom branżowym;
 - Upubliczniono niedopracowane, niespójne, nielogiczne, mgliste zarysy przyszłego systemu wsparcia wprowadzając ogromne zaniepokojenie inwestorów;

Wnioski

Powyższa diagnoza uprawnia do przyjęcia następujących wniosków:

- ✓ Brakuje w Polsce instytucji zajmującej się energetyką odnawialną w sposób strategiczny, kompleksowy, merytoryczny;
- ✓ Organy odpowiedzialne za stanowienie prawa energetycznego oraz zarządzanie branżą OZE nie mają wystarczających kompetencji merytorycznych dla przygotowania szczegółowych analiz oraz rozwiązań legislacyjnych regulujących funkcjonowanie branży w perspektywie długoletniej;
- ✓ Branża OZE nie wykształciła wspólnej, jednolitej reprezentacji, która w sposób zgodny i merytoryczny była w stanie wesprzeć organy państwowe w kreowaniu branży. Stanowiska branży są rozbieżne, sprzeczne ze sobą gdyż są wypadkową interesów indywidualnych poszczególnych sektorów oraz firm kontrolujących poszczególne organizacje, rzekomo reprezentujące branżę;
- ✓ Brak jest merytorycznej współpracy pomiędzy poszczególnymi sektorami branży OZE, a także branżą OZE a branżą energetyki konwencjonalnej, a także branżą OZE a organami państwowymi, nastawionej na efektywne rozwiązywanie problemów energetyki odnawialnej;
- ✓ Istnieje ogromne, narastające zagrożenie wycofywania się znaczących międzynarodowych inwestorów branży OZE, którzy nieśli do tej pory ciężar rozwoju krajowej energetyki odnawialnej, gdyż permanentna niemoc w tworzeniu klarownych zasad funkcjonowania rynku OZE oraz brak likwidacji podstawowych barier inwestycyjnych, pomniejsza konkurencyjność Polski jako przyszłościowego rynku;
- ✓ Wycofanie się inwestorów zagranicznych jest korzystne dla krajowych koncernów energetycznych, które w konkurencji z nimi mają ogromne problemy w realizacji własnych strategii inwestycyjnych w energetyce odnawialnej. Wzmaga to lobbing na rzecz rozwiązań zastępczych, w postaci utrzymania systemów wsparcia produkcji „zielonej energii” w zdekapitalizowanych jednostkach wytwórczych, czy ze współspalania biomasy leśnej, a także marginalizowanie znaczenia energetyki odnawianej względem energetyki konwencjonalnej, czy atomowej;
- ✓ Doświadczenia wynikające z dotychczasowej działalności legislacyjnej w sektorze energetycznym wskazują, że tylko sektory i firmy dysponujące spójną, silną merytorycznie i finansowo reprezentacją są w stanie efektywnie wdrażać rozwiązania legislacyjne korzystne dla siebie (vide PTPiRE, TOE, ARE);
- ✓ Branża OZE w Polsce jest już wystarczająco silna, a rynek wystarczająco perspektywiczny, aby wspólnie utworzyć bardzo silną merytorycznie i efektywną w działaniu reprezentację. Ze względu jednak na znaczące rozdrobnienie organizacji działających w branży, a także powszechna praktykę kładzenia nacisku na partykularne, na ogół rozbieżne interesy poszczególnych grup i firm, a nie podstawowy interes całej branży, nie udało się do tej pory stworzyć poważnej przeciwwagi dla reprezentacji sektora energetyki konwencjonalnej czy atomowej;
- ✓ Aby wywołać dyskusję merytoryczną nad konkretnymi problemami, wynikami analiz, rozwiązaniami prawnymi niezbędne jest ich właściwe zdefiniowanie, przygotowanie i uzasadnienie oraz przedstawienie wszystkim zainteresowanym jako materiał do dyskusji. Oczekiwanie na przygotowanie przez organy państwowe takich dokumentów niesie ryzyko:
 - Znaczących opóźnień w rozwiązywaniu problemów
 - Przygotowania dokumentów i rozwiązań nieadekwatnych do sytuacji, co utrudnia lub wręcz uniemożliwia merytoryczną dyskusję nad nimi i prowadzi do dalszych opóźnień czy wręcz blokowania rozwiązywania problemów
 - Przygotowywania rozwiązań systemowych dla branży OZE przez ekspertów i przedstawicieli energetyki konwencjonalnej, a więc z gruntu niekorzystnych dla sektora OZE lub przez ekspertów reprezentujących wąski interes jednego z sektorów OZE lub grupy firm.

Proponowane działania:

Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania, Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej uważa, że dla osiągnięcia celu, jakim jest stworzenie stabilnych i konkurencyjnych warunków rozwoju branży OZE w Polsce, tak aby osiągnąć cele wynikające z Dyrektywy 2009/28/WE do roku 2020, niezbędne jest:

- ✓ Wykonanie dogłębnej, rzetelnej, eksperckiej analizy efektywności systemu wsparcia wytwarzania energii z OZE, funkcjonującego w Polsce od roku 2005 oraz konkurencyjności krajowego systemu względem efektywności systemów funkcjonujących w innych państwach członkowskich UE. Celem ekspertyzy ma być przygotowanie kierunków zmian systemu oraz podstawowych założeń nowej ustawy o OZE;
- ✓ Opracowanie eksperckie założeń ustawy o OZE, obejmujących warunki brzegowe i podstawowe kierunki nowego systemu wsparcia wytwarzania energii z OZE, m.in. takie jak:
 - Podstawowe założenia systemu wsparcia – stałe ceny, certyfikaty, czy system mieszany?
 - Progowe kwoty opłacalności i podstawowe progi atrakcyjności inwestycyjnej i dla poszczególnych źródeł w perspektywie długofalowej, minimalne okresy zwrotu zainwestowanego kapitału, podstawowe progi bezpieczeństwa inwestycyjnego w perspektywie długofalowej
 - Mechanizm finansowania rozwoju infrastruktury przyłączeniowej
 - Mechanizmy uzyskiwania dostępu do sieci
 - Sposób zarządzania branżą, w tym kwestie stworzenia wyspecjalizowanej jednostki /instytucji/organu koordynującego pod kątem organizacyjnym i merytorycznym wdrażanie Dyrektywy 2009/28/WE w Polsce
- ✓ Przeprowadzenie szerokich konsultacji branżowych obejmujących szczebel krajowy i europejski;
- ✓ Przeprowadzenie szerokiej debaty z przedstawicielami Rządu i Parlamentu oraz na temat zaproponowanych rozwiązań;
- ✓ Opracowanie eksperckiego projektu ustawy o wsparciu wykorzystania odnawialnych źródeł energii i przedłożenie Rządowi i Parlamentowi jako wkładu w prace rządowe lub alternatywy dla tych prac i podjęcie profesjonalnych działań lobbingowych mających na celu przeforsowanie całości lub głównych założeń ustawy;
- ✓ Podjęcie kompleksowej, szerokiej kampanii informacyjnej, edukacyjnej i promocyjnej energetyki odnawialnej w Polsce;

Aby takie działania były możliwe, niezbędne jest:

- ✓ Ogólna wola przedstawicieli całej branży do zmiany dotychczasowego sposobu działania, z roszczeniowego na konstruktywne i merytoryczne rozwiązywanie podstawowych problemów dotykających całej branży OZE;
- ✓ Porozumienie się najważniejszych przedstawicieli branży co do zakresu i sposobu wspólnego działania;
- ✓ Określenie budżetu niezbędnego na realizację wspólnych działań oraz określenie źródeł finansowania;
- ✓ Utworzenie instytucji/organizacji odpowiedzialnej za realizację powyższych działań
- ✓ Wybór grupy ekspertów, reprezentujących poszczególne sektory rynku OZE, oraz ekonomistów, legislatorów, z kraju i zagranicy, mającej za zadanie wykonać niezbędne analizy oraz przygotować projekt ustawy o OZE;
- ✓ Wybór grupy ekspertów od lobbingu, mających na celu przeprowadzenie procesu konsultacji i lobbingu ustawy;
- ✓ Wybór grupy ekspertów od komunikacji społecznej, której zadaniem będzie przeprowadzenie kampanii promocyjnej i edukacyjnej.

Maciej Stryjecki

